

Christian Becker-Christensen

DANSK SYNTAKS

Indføring i dansk
sætningsgrammatik
og sætningsanalyse

Samfunds
litteratur

DANSK SYNTAKS

Indføring i dansk sætningsgrammatik
og sætningsanalyse

CHRISTIAN BECKER-CHRISTENSEN

Christian Becker-Christensen
Dansk syntaks. Indføring i dansk sætningsgrammatik og sætningsanalyse
1. udgave 2010

© Samfundslitteratur, 2010

Omslag: Annette Borsbøl, Imperiet
Sats: SL grafik
Tryk: Narayana Press, Gylling

Trykt bog ISBN: 978-87-593-1475-3
E-bog ISBN: 978-87-593-2553-7

Samfundslitteratur
Rosenørns Allé 9
1970 Frederiksberg C
Tlf. 38 15 38 80
Fax 35 35 78 22
slforlagene@samfundslitteratur.dk
www.samfundslitteratur.dk

Alle rettigheder forbeholdes.
Kopiering fra denne bog må kun finde sted på institutioner, der har
indgået aftale med COPY-DAN, og kun inden for de i aftalen nævnte rammer.
Undtaget herfra er korte uddrag til anmeldelse.

Indhold

Forord	11
Særlige forkortelser og tegn	12
2 · Indledning	13
Syntaks	13
Dansk Syntaks	14
Terminologi	15
Ord, fraser og led	17
Semantiske roller og sætningsled	19
Rækkefølge og markering af ledfunktioner	21
Sætningens funktion	23
Ordstilling i andre sprog	24
2 · Opbygning af sætninger: sætningsled og kombinationer af led	27
2.1 Sætninger og sætningsled	27
Sætningen	27
Sætningsled: funktion og materiale	28
Helsætning og ledsætning	30
2.2 De enkelte sætningsled	31
Verbal	31
Subjekt	33
Objekt	34
Prædikativ	37
Adverbial	40

Konjunktional	42
Oversigt over sætningsleddenes materiale	44
Bestemmelse af ledfunktioner ved hv-spørgsmål	45
2.3 Afgrænsning af sætningsled	47
Opdeling af sætninger i led: udskiftning og omflytning	47
Splittede led.....	48
Hvor begynder man analysen af sætningens opbygning	50
2.4 Sætningskernen.....	51
Verbal og komplementer	51
Andre led, frie tilføjelser.....	53
Syv centrale kombinationer	53
Ikke udtrykt komplement	57
Verber med og uden objekt.....	58
Nogle særlige verbalforbindelser.....	59
2.5 Led uden for sætningskernen	62
Oversigt.....	62
Konjunktionaler, K.....	63
Sætningsadverbialer, A _s	64
Frie indholdsadverbialer, A	64
Frit prædikativ, P	65
3 · Opbygning af sætninger: sætningsleddenes rækkefølge.....	66
3.1 Grundliggende rækkefølge.....	66
Forskellige rækkefølger	66
En grundliggende rækkefølge	67
Positionsskema	68
3.2 Første del af sætningen: subjekt, verbal og sætningsadverbialer	74
Oversigt.....	74
Ligefrem ordstilling S+V _{finit}	78
Fremsættende sætninger	78
Omvendt ordstilling V _{finit} +S.....	79

Spørgende sætninger: enten/eller-spørgsmål	79
Imperativsætninger	80
Fremsættende sætninger og <i>hv</i> -spørgende sætninger	81
Ledsætningsordstilling S+A _s +V	82
Ledsætninger	82
Eksklamative sætninger	84
3.3 Sidste del af sætningen: objekter, prædikat og indholdsadverbialer.....	86
Oversigt.....	86
Objekter.....	88
Objekt og prædikat.....	89
Adverbialer.....	90
Objekt og adverbial.....	91
Adverbialpartikel	93
3.4 Flere placeringer af sætningsleddene	95
4 · Sætningskonstruktioner	98
4.1 Konstruktioner og ordningsprincipper.....	98
Forskellige sætningskonstruktioner	98
Informationsstruktur og ordstilling	100
4.2 Venstreplacering af led	106
Topikalisering	106
Sætningsknode	108
<i>Hv</i> -spørgsmål	111
Løst fundament	112
Passiv	113
Sætningskløvning.....	117
Lette led: pro-ord i x ₁ -feltet.....	118
Led med <i>ingen</i> i x ₁ - og x _{leds} -feltet.....	120
Andre led i x ₁ - og x _{leds} -feltet.....	121
Indsættelse af adverbial i foranstående led	124
4.3 Højreplacering af led.....	125

<i>der</i> plus reelt subjekt.....	125
<i>det</i> plus reelt subjekt.....	129
<i>det</i> plus reelt objekt.....	131
Indirekte, direkte objekt og præpositionsobjekt	132
Verbaler af typen <i>blive behandlet, få solgt og komme gående</i> ..	132
4.4 Fokuserende adverbier og flydende determinativer	134
<i>kun, også</i> og andre adverbier	134
<i>alle, begge</i> og <i>selv</i>	136
5 · Sætninger i sætningen	137
5.1 Ledsætninger.....	137
Ledsætninger med forskellige funktioner	137
Ledsætninger som selvstændige sætningsled.....	140
Ledsætninger som del af et sætningsled	142
<i>som, der</i> og <i>som der</i>	145
Ordstilling i ledsætninger	147
5.2 Infinitivkonstruktioner	150
Infinitivkonstruktioner og ledsætninger	150
Nominalfrase med infinitiv	152
<i>at</i> -infinitiv	153
6 · Ellipse og sætningsækvivalenter	158
6.1 Ellipse.....	158
Ellipse og sætningsemner.....	158
Ellipse i sideordnede sætninger	159
Andre elliptiske konstruktioner	160
6.2 Sætningsækvivalenter.....	161
Sætningsækvivalenter	161
Udråbsord.....	162